

ชื่อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารวัฒนธรรมผ่านสื่อหนังสือคนละชิ้น ธรรมโฆษณ์

ผู้วิจัย นางสาวปาจริย์ ลัภบุญ ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณัฏฐ์ สินธุสอาด

ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านสื่อหนังสือ (2) บทบาทและอิทธิพลของหนังสือในฐานะสื่อพื้นบ้าน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง 2 กลุ่ม แบ่งเป็น กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ นักวิชาการ จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ นายหนังสือจำนวน 4 คน ส่วนการคัดเลือกแบบไม่เจาะจง ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้บริการ ประกอบด้วยผู้ชมจำนวน 75 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 81 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า (1) เนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านสื่อหนังสือ มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระไว้ 6 เรื่อง คือ เรื่องอาหารการกิน ได้แก่ ข้าวยา เรื่องอาชีพ ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ตัดฟัน เรื่องคติธรรม ได้แก่ ความยุติธรรม ความพอเพียง การทำความดี เรื่องการประเพณีหรือการวางตัว ได้แก่ การรักษาวลสงวนตัว การสั่งสอนเรื่องกิริยามารยาท เรื่องความกตัญญูกตเวที ได้แก่ การรู้จักและการตอบแทนบุญคุณ เรื่องความมีเมตตากรุณา ได้แก่ ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ (2) บทบาทและอิทธิพลของหนังสือในฐานะสื่อพื้นบ้าน มีการถ่ายทอดบทบาทหน้าที่ไว้ 5 เรื่อง คือ เรื่องการให้ความบันเทิงและนันทนาการ เรื่องการแจ้งข่าวสารหรือรายงานสภาพแวดล้อม ได้แก่ สถานการณ์ภาคใต้ เรื่องการให้การศึกษาหรือการอบรมสั่งสอน ได้แก่ การวางแผนครอบครัว การให้ความรู้เรื่องสัตว์ การสั่งสอนคุณธรรมต่างๆ เรื่องการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์สังคม ได้แก่ การทุจริตในสนามบินสุวรรณภูมิ ความเชื่อในเรื่องจตุคามรามเทพ เรื่องการเป็นตัวประสานความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล ได้แก่ การประสานให้ศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้

คำสำคัญ หนังสือ การสื่อสารวัฒนธรรม

Thesis title: Cultural Communication via the Chin Thammakote Shadow Puppet Troupe

Researcher: Miss Pajaree Lapboon; **Degree:** Master of Communication Arts;

Thesis advisors: (1) Dr. Supaporn Sridee, Assistant Professor; (2) Pannachat

Sintusaard, Assistant Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objectives of this research were to study: (1) the cultural content communicated via shadow puppet performances; and (2) the role and influence of shadow puppet performances as a folk medium.

This was a qualitative research based on a sample of 81 people, divided into 3 groups. The first two groups were chosen through purposive sampling: the knowledgeable persons group consisting of 2 academics, and the operations group, consisting of 4 shadow puppeteers. The third group, the service users group consisted of 75 people who watched shadow puppet performances. Data were collected using non-structured interviews and analyzed using content analysis.

The results showed that: (1) there were 6 kinds of cultural content communicated via shadow puppet performances: culinary culture (*khao yum*), professions (raising livestock and gathering firewood), ideals (justice, sufficiency, doing good deeds), behavior (celibacy, teaching manners), gratitude (recognizing and repaying kindness or generosity), and mercy (being kind and helping others); and (2) As a folk medium, shadow puppet performances have 5 roles: entertainment; informing people of news and the local situation; education (teaching people about family planning, caring for animals, and lessons on moral issues); social criticism or commentary (content about corruption in the building of Suvarnabhumi Airport and beliefs in Jaturakham amulets); and coordinating between social groups (assisting Buddhists and Muslims living together peacefully).

Keywords: shadow puppet, cultural communication